

Cuprins

Abrevieri	XIX
Titlul I. Considerații generale privind materia moștenirii.....	1
Capitolul I. Noțiunea și felurile moștenirii.....	1
Secțiunea 1. Sinteze	1
§1. Precizări terminologice.....	1
1.1. Moștenire, succesiune	1
1.2. Defunct, <i>de cuius</i> , autor, testator.....	2
1.3. Moștenitor, succesor, urmaș, legatar	2
1.4. Patrimoniu succesoral, masă succesorală – patrimoniul transmis succesorilor.....	2
§2. Noțiunea de moștenire	2
§3. Reglementarea legală a moștenirii.....	3
§4. Felurile moștenirii	4
4.1. Moștenirea legală sau succesiunea <i>ab intestat</i>	4
4.2. Moștenirea testamentară este deferită potrivit voinței testatorului, materializată în testament	5
4.3. Coexistența moștenirii legale cu moștenirea testamentară.....	5
4.4. Coexistența calității de moștenitor legal cu cea de legatar sau vocația multiplă la moștenire	6
§5. Enumerarea noutăților aduse de Codul civil în vigoare față de reglementarea anterioară.....	7
Secțiunea a 2-a. Probleme de seminar	7
§1. Teme de reflecție	7
§2. Temă pentru referat	7
§3. Întrebări	7
§4. Teste grilă	8
§5. Speță	10
Capitolul II. Caracterele juridice ale transmiterii moștenirii ..	11
Secțiunea 1. Sinteze	11
§1. Transmiterea moștenirii este o transmisiune <i>mortis causa</i>	11

§2. Transmiterea moștenirii este o transmisiune universală.....	12
§3. Transmiterea moștenirii este o transmisiune unitară.....	13
§4. Transmiterea moștenirii este o transmisiune indivizibilă.....	15
§5. Enumerarea noutăților aduse de Codul civil în vigoare față de reglementarea anterioară.....	15
Secțiunea a 2-a. Probleme de seminar	16
§1. Teme de reflecție	16
§2. Temă pentru referat	16
§3. Întrebări	16
§4. Teste grilă	16
§5. Speță	18
Capitolul III. Deschiderea moștenirii	20
Secțiunea 1. Sinteze	20
§1. Considerații generale	20
§2. Data deschiderii moștenirii.....	20
2.1. Care este data deschiderii moștenirii?.....	20
2.2. Cine trebuie să dovedească faptul morții și data morții și cum pot fi dovedite acestea?.....	20
2.3. Cum pot fi dovedite ora și minutul morții?.....	21
2.4. Cum poate fi făcută dovada contrară a morții și a datei morții?.....	21
2.5. Importanța juridică a datei deschiderii moștenirii.....	22
§3. Locul deschiderii moștenirii	23
3.1. Stabilirea locului deschiderii moștenirii.....	23
3.2. Dovada ultimului domiciliu	23
3.3. Importanța juridică a locului deschiderii moștenirii.....	23
§4. Enumerarea noutăților aduse de Codul civil în vigoare față de reglementarea anterioară.....	24
Secțiunea a 2-a. Probleme de seminar	25
§1. Teme de reflecție	25
§2. Temă pentru referat	25
§3. Întrebări	25

§4. Teste grilă	25
§5. Speță	29
Capitolul IV. Condițiile dreptului la moștenire	30
Secțiunea 1. Sinteze	30
§1. Enumerare.....	30
§2. Capacitatea de a moșteni	30
2.1. Persoanele care au capacitate succesorală.....	30
2.2. Persoanele care nu au capacitate succesorală.....	31
2.3. Tabel sintetic	32
2.4. Enumerarea noutăților aduse de Codul civil în vigoare față de reglementarea anterioară.....	33
§3. Nedemnitarea succesorală.....	33
3.1. Noțiuni.....	33
3.2. Natură juridică.....	33
3.3. Cazuri	33
3.4. Regim juridic.....	35
3.5. Tabel sintetic	37
3.6. Efecte	38
3.7. Înlăturarea nedemnității	39
3.8. Enumerarea noutăților aduse de Codul civil în vigoare față de reglementarea anterioară.....	39
§4. Vocația la moștenire	40
4.1. Vocația succesorală legală	40
4.2. Vocația succesorală conferită prin testament	43
4.3. Enumerarea noutăților aduse de Codul civil în vigoare față de reglementarea anterioară.....	43
Secțiunea a 2-a. Probleme de seminar	43
§1. Teme de reflecție	43
§2. Teme pentru refreat.....	43
§3. Întrebări	44
§4. Teste grilă	44
§5. Speță	47
Bibliografie	49
Titlul II. Devoluțiunea succesorală legală	52
Capitolul I. Principiile devoluțiunii successorale	52
Secțiunea 1. Sinteze	52

§1. Considerații generale	52
§2. Principiul chemării rudelor la moștenire în ordinea claselor de moștenitori	53
§3. Principiul proximității gradului de rudenie în cadrul aceleiași clase de moștenitori.....	55
§4. Principiul egalității părților succesoriale ale rudelor din aceeași clasă și de același grad	55
§5. Reprezentarea succesorală.....	56
5.1. Noțiune.....	56
5.2. Domeniu de aplicare	58
5.3. Condiții.....	58
5.4. Mod de operare	59
5.5. Efecte	59
5.6. Reprezentarea succesorală și retransmiterea dreptului de opțiune succesorală.....	60
5.7. Enumerarea noutăților aduse de Codul civil în vigoare față de reglementarea anterioară.....	62
Secțiunea a 2-a. Probleme de seminar	62
§1. Teme de reflecție	62
§2. Teme pentru referat	63
§3. Întrebări	63
§4. Teste grilă	63
§5. Speță	68
Capitolul II. Drepturile succesoriale ale soțului supraviețuitor al defunctului	70
Secțiunea 1. Sinteze	70
§1. Considerații generale	70
1.1. Condiții.....	70
1.2. Corelația dintre dreptul la moștenire al soțului supraviețuitor și regimul matrimonial ales	71
1.3. Enumerarea drepturilor	71
§2. Un drept de moștenire, în concurs cu oricare dintre clasele de moștenitori sau, în lipsa acestora, un drept de moștenire exclusiv	72
2.1. Cote	72
2.2. Probleme speciale	72
2.3. Caractere juridice	73

§3. Un drept de abitație.....	73
3.1. Condițiile dobândirii	73
3.2. Caractere juridice	74
§4. Un drept special de moștenire	74
4.1. Condițiile dobândirii	75
4.2. Precizare.....	75
4.3. Sensul noțiunilor	75
4.4. Situații particulare	76
§5. Procedură de calcul.....	77
§6. Enumerarea noutăților aduse de Codul civil în vigoare față de reglementarea anterioară	78
Secțiunea a 2-a. Probleme de seminar	78
§1. Teme de reflecție	78
§2. Teme pentru referat	78
§3. Întrebări	79
§4. Teste grilă	79
§5. Speță	83
Capitolul III. Drepturile succesoriale ale rudelor defunctului	85
Secțiunea 1. Sinteze	85
§1. Clasa I de moștenitori legali (clasa descendenților)	85
1.1. Noțiune.....	85
1.2. Împărțirea moștenirii.....	86
1.3. Caractere juridice	86
§2. Clasa a II-a de moștenitori legali (clasa ascendenților privilegiați și a colateralilor privilegiați)	87
2.1. Subclasa ascendenților privilegiați.....	88
2.2. Subclasa colateralilor privilegiați.....	91
§3. Clasa a III-a de moștenitori legali (clasa ascendenților ordinari).....	95
3.1. Noțiune.....	95
3.2. Împărțirea moștenirii.....	96
3.3. Caractere juridice	97
§4. Clasa a IV-a de moștenitori legali (clasa colateralilor ordinari).....	97

4.1. Noțiune.....	97
4.2. Împărțirea moștenirii.....	98
4.3. Caractere juridice.....	98
§5. Tabel recapitulativ.....	99
§6. Enumerarea noutăților aduse de Codul civil în vigoare față de reglementarea anterioară.....	100
Secțiunea a 2-a. Probleme de seminar.....	100
§1. Teme de reflecție.....	100
§2. Teme pentru referat.....	100
§3. Întrebări.....	100
§4. Teste grilă.....	101
§5. Speță.....	105
Capitolul IV. Moștenirea vacantă.....	107
Secțiunea 1. Sinteze.....	107
§1. Noțiune.....	107
§2. Beneficiari.....	107
§3. Natură juridică.....	108
§4. Particularități.....	108
§5. Situații atipice.....	110
5.1. Bunurile cetățeanului român cu domiciliul în România, care formează obiectul moștenirii vacante, se află în raza teritorială a cel puțin două unități administrativ-teritoriale (comune, orașe sau, după caz, municipii).....	110
5.2. Bunurile care formează obiectul moștenirii vacante se află atât pe teritoriul României, cât și pe teritoriul altui stat.....	111
§6. Enumerarea noutăților aduse de Codul civil în vigoare față de reglementarea anterioară.....	112
Secțiunea a 2-a. Probleme de seminar.....	112
§1. Temă de reflecție.....	112
§2. Temă pentru referat.....	112
§3. Întrebări.....	112
§4. Teste grilă.....	113
§5. Speță.....	114
Bibliografie.....	115

Titlul III. Devoluțiunea testamentară a moștenirii	118
Capitolul I. Testamentul	118
Secțiunea 1. Sinteze	118
§1. Considerații generale	118
1.1. Noțiuni.....	118
1.2. Caractere juridice	118
1.3. Cuprins	118
1.4. Probă	119
1.5. Interpretare	120
1.6. Condiții esențiale de validitate	120
1.7. Enumerarea noutăților aduse de Codul civil în vigoare față de reglementarea anterioară.....	126
§2. Formele testamentului	127
2.1. Enumerare	127
2.2. Testamentele ordinare	127
2.3. Testamentele privilegiate	134
2.4. Alte forme testamentare	136
2.5. Conversiune	138
2.6. Tabel sintetic	138
2.7. Enumerarea noutăților aduse de Codul civil în vigoare față de reglementarea anterioară.....	138
Secțiunea a 2-a. Probleme de seminar	139
§1. Teme de reflecție	139
§2. Teme pentru referat	139
§3. Întrebări	140
§4. Teste grilă	140
§5. Speță	144
Capitolul II. Principalele dispoziții testamentare	147
Secțiunea 1. Sinteze	147
§1. Legatul	147
1.1. Noțiuni.....	147
1.2. Condiții.....	147
1.3. Clasificare	148
§4. Enumerarea noutăților aduse de Codul civil în vigoare față de reglementarea anterioară.....	153
1.5. Ineficacitatea legatului	154
§2. Dezmoștenirea	160

2.1. Noțiuni.....	160
2.2. Feluri	160
2.3. Efecte	161
2.4. Nulitate.....	163
2.5. Enumerarea noutăților aduse de Codul civil în vigoare față de reglementarea anterioară.....	163
§3. Execuția testamentară.....	164
3.1. Noțiuni.....	164
3.2. Modalități de desemnare	164
3.3. Cine poate fi executor testamentar?	164
3.4. Pluralitatea de executori testamentari	164
3.5. Natură juridică.....	165
3.6. Atribuții.....	165
3.7. Transmitere	166
3.8. Încetare.....	167
3.9. Enumerarea noutăților aduse de Codul civil în vigoare față de reglementarea anterioară.....	168
Secțiunea a 2-a. Probleme de seminar	169
§1. Teme de reflecție	169
§2. Teme pentru referat	169
§3. Întrebări	170
§4. Teste grilă	170
§5. Speță	175
Capitolul III. Limitele dreptului de a dispune asupra moștenirii	177
Secțiunea 1. Sinteze	177
§1. Oprirea actelor juridice asupra moștenirii nedeschise.....	177
§2. Oprirea substituțiilor fideicomisare graduale și veșnice	178
2.1. Noțiuni și reglementare legală.....	178
2.2. Condiții.....	179
2.3. Efecte	179
2.4. Ineficacitate.....	180
2.5. Revizuirea sarcinii administrării bunului	181

2.6. Liberalitățile reziduale	181
2.7. Enumerarea noutăților aduse de Codul civil în vigoare față de reglementarea anterioară.....	182
§3. Oprirea liberalităților care încalcă rezerva succesorală.....	183
3.1. Noțiuni și reglementare legală.....	183
3.2. Caractere juridice	183
3.3. Întindere	184
3.4. Calculul rezervei succesorale și al cotității disponibile	190
3.5. Reducțiunea liberalităților excesive	194
3.6. Reducțiunea unor liberalități speciale	197
3.7. Enumerarea noutăților aduse de Codul civil în vigoare față de reglementarea anterioară.....	198
§4. Raportul donațiilor.....	199
4.1. Noțiuni și reglementare legală.....	199
4.2. Domeniu de aplicare	200
4.3. Condiții.....	200
4.4. Persoanele care pot cere raportul	201
4.5. Donațiile care sunt supuse raportului	201
4.6. Donațiile care nu sunt supuse raportului	202
4.7. Efectele scutirii de raport	202
4.8. Modalități de realizare.....	202
4.9. Căi procedurale de realizare	205
4.10. Evaluarea bunului în cazul raportului prin echivalent.....	205
4.11. Enumerarea noutăților aduse de Codul civil în vigoare față de reglementarea anterioară.....	206
§5. Raportul datoriilor	206
5.1. Noțiuni și reglementare legală.....	206
5.2. Condiții și efecte	207
5.3. Natură juridică.....	208
5.4. Enumerarea noutăților aduse de Codul civil în vigoare față de reglementarea anterioară.....	208
§6. Imputarea liberalităților și cumulul rezervei succesorale cu cotitatea disponibilă.....	208

Secțiunea a 2-a. Probleme de seminar	209
§1. Teme de reflecție	209
§2. Teme pentru referat	210
§3. Întrebări	210
§4. Teste grilă	211
§5. Speță	215
Bibliografie	216
Titlul IV. Transmisiunea moștenirii.....	219
Capitolul I. Dreptul de opțiune succesorală	219
Secțiunea 1. Sinteze	219
§1. Considerații generale	219
1.1. Terminologie specifică.....	219
1.2. Subiectele dreptului de opțiune succesorală.....	220
1.3. Caracterele juridice ale actului de opțiune succesorală.....	221
1.4. Condițiile de validitate ale actului de opțiune succesorală.....	223
1.5. Termenul de opțiune succesorală	224
1.6. Enumerarea noutăților aduse de Codul civil în vigoare față de reglementarea anterioară.....	230
§2. Acceptarea moștenirii	230
2.1. Noțiune.....	230
2.2. Feluri	231
2.3. Efecte	236
2.4. Enumerarea noutăților aduse de Codul civil în vigoare față de reglementarea anterioară.....	238
§3. Renunțarea la moștenire	238
3.1. Noțiune.....	238
3.2. Condiții de validitate	238
3.3. Efecte	240
3.4. Revocare.....	241
3.5. Enumerarea noutăților aduse de Codul civil în vigoare față de reglementarea anterioară.....	242
Secțiunea a 2-a. Probleme de seminar	243
§1. Teme de reflecție	243
§2. Teme pentru referat	243

§3. Întrebări	243
§4. Teste grilă	244
§5. Speță	248
Capitolul II. Transmisiunea activului și pasivului moștenirii	251
Secțiunea 1. Sinteze	251
§1. Obiectul transmisiunii.....	251
1.1. Activul moștenirii	251
1.2. Pasivul moștenirii.....	252
§2. Transmisiunea activului moștenirii.....	253
§3. Transmisiunea pasivului moștenirii	254
3.1. Categoriile de moștenitori care suportă pasivul moștenirii	254
3.2. Principiul divizării de drept a pasivului moștenirii.....	254
3.3. Excepțiile pe care le comportă principiul divizării de drept a pasivului moștenirii	255
3.4. Regularizarea plății pasivului între moștenitori.....	255
§4. Enumerarea noutăților aduse de Codul civil în vigoare față de reglementarea anterioară.....	256
Capitolul III. Sezina	258
Secțiunea 1. Sinteze	258
§1. Noțiuni	258
§2. Moștenitorii sezinari	258
§3. Efecte.....	259
§4. Dobândirea sezinei de către moștenitorii nesezinari	259
4.1. Considerații generale.....	259
4.2. Dobândirea sezinei de către legatari.....	260
§5. Enumerarea noutăților aduse de Codul civil în vigoare față de reglementarea anterioară.....	261
Capitolul IV. Petiția de ereditate	262
Secțiunea 1. Sinteze	262
§1. Noțiuni și reglementare legală	262
§2. Părți	262
§3. Caractere juridice.....	262

§4. Dovada calității de moștenitor	263
4.1. Dovada calității de moștenitor prin certificatul de moștenitor sau prin certificatul de calitate de moștenitor.....	263
4.2. Certificatul european de moștenitor	266
4.3. Dovada calității de moștenitor prin alte mijloace de probă	269
§5. Efecte.....	269
5.1. Efecte între adevăratul moștenitor și moștenitorul aparent	269
5.2. Efecte între adevăratul moștenitor și terți.....	269
§6. Enumerarea noutăților aduse de Codul civil în vigoare față de reglementarea anterioară.....	270
Capitolul V. Probleme de seminar.....	271
§1. Teme de reflecție	271
§2. Teme pentru referat	271
§3. Întrebări	271
§4. Teste grilă	272
§5. Speță	276
Bibliografie	277
Titlul V. Indiviziunea și partajul moștenirii	279
Capitolul I. Indiviziunea succesorală	279
Secțiunea 1. Sinteze	279
§1. Noțiune, reglementare legală, caracteristici și delimitare	279
§2. Regim juridic	279
2.1. Reguli de realizare a actelor (juridice și materiale) cu privire la materialitatea bunului aflat în indiviziune.....	280
2.2. Reguli privind culegerea fructelor bunului indiviz.....	281
2.3. Reguli privind acțiunile în justiție privind indiviziunea.....	281
§3. Imprescriptibilitatea dreptului de a cere ieșirea din indiviziune.....	282
§4. Enumerarea noutăților aduse de Codul civil în vigoare față de reglementarea anterioară	282

Capitolul II. Partajul succesoral	283
Secțiunea 1. Sinteze	283
§1. Noțiuni și reglementare legală	283
§2. Condiții generale de fond	283
2.1. Persoanele care pot cere partajul moștenirii	283
2.2. Capacitatea necesară pentru a cere și participa la partajul moștenirii	284
§3. Obiect	284
§4. Forme	285
4.1. Partajul prin bună învoială	285
4.2. Partajul pe cale judecătorească	286
§5. Efecte	289
5.1. Efectul constitutiv al partajului	289
5.2. Consecințele efectului constitutiv al partajului	289
§6. Obligația de garanție între copărtași	290
§7. Desființare	290
§8. Drepturile creditorilor	291
§9. Enumerarea noutăților aduse de Codul civil în vigoare față de reglementarea anterioară	292
Capitolul III. Partajul de ascendent	293
Secțiunea 1. Sinteze	293
§1. Noțiuni	293
§2. Condiții	293
2.1. Enumerare	293
2.2. Persoanele care îl pot realiza	293
2.3. Persoanele între care se poate realiza	294
2.4. Obiect	294
2.5. Mod de efectuare	295
§3. Efecte	295
3.1. Efectele partajului realizat prin donație	295
3.2. Efectele partajului realizat prin testament	296
§4. Cauze de ineficacitate	297
§5. Enumerarea noutăților aduse de Codul civil în vigoare față de reglementarea anterioară	298
Capitolul IV. Probleme de seminar	299
§1. Teme de reflecție	299
§2. Teme pentru referat	299

§3. Întrebări	299
§4. Teste grilă	300
§5. Speță	304
Bibliografie	306
Răspunsuri teste grilă	308